30/03/2025

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής Δ’ των Νηστειών

/ Ορθόδοξες Προβολές

Κυριακή Δ’ των Νηστειών (Αγίου Ιωάννου της Κλίμακος), Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Μκ. θ’ 17-31 (30-03-2025)

Πρωτότυπο Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὼν αὐτὸν εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπε· παιδιόθεν. Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ᾽ εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ᾽ ἡμᾶς. Ὁ δὲ

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε· πιστεύω, κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν ἐξῆλθε, καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῷ· ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Νεοελληνική Απόδοση

Εκείνο τον καιρό, ένας άνθρωπος πλησίασε τον Ιησού, γονάτισε μπροστά του και είπε: «Διδάσκαλε, έφερα σ’ εσένα το γιό μου, γιατί έχει μέσα του δαιμονικό πνεύμα που τον κάνει άλαλο. Κάθε φορά που τον πιάνει, τον ρίχνει κάτω και τότε βγάζει αφρούς, τρίζει τα δόντια και μένει ξερός. Είπα στους μαθητές σου να διώξουν αυτό το πνεύμα, αλλά δεν μπόρεσαν». «Άπιστη γενιά!» αποκρίθηκε ο Ιησούς. «Ως πότε θα είμαι μαζί σας; Πόσον καιρό ακόμη θα σας ανέχομαι; Φέρτε μου εδώ το παιδί». Εκείνοι του το έφεραν. Μόλις το πνεύμα είδε τον Ιησού, αμέσως τάραξε το παιδί, κι εκείνο έπεσε καταγής και κυλιόταν βγάζοντας αφρούς. «Πόσο καιρός είναι που του συμβαίνει αυτό;» ρώτησε ο Ιησούς τον πατέρα του παιδιού. Εκείνος απάντησε: «Από μικρό παιδί. Πολλές φορές μάλιστα και στη φωτιά τον έριξε και στα νερά για να τον εξολοθρέυσει. Αλλά αν μπορείς να κάνεις κάτι, σπλαχνίσου μας και βοήθησέ μας». Ο Ιησούς του είπε τούτο: «Εάν μπορείς να πιστέψεις, όλα είναι δυνατά γι’ αυτόν που πιστεύει». Αμέσως τότε φώναξε δυνατά ο πατέρας του παιδιού και είπε με δάκρυα: «Πιστεύω Κύριε! Αλλά βοήθησέ με, γιατί η πίστη μου δεν είναι δυνατή». Βλέποντας ο Ιησούς ότι συγκεντρώνεται κόσμος, πρόσταξε το δαιμονικό πνεύμα μ’ αυτά τα λόγια: «Άλαλο και κουφό πνεύμα, εγώ σε διατάζω: βγες απ’ αυτόν και μην ξαναμπείς πια μέσα του». Βγήκε τότε το πνεύμα, αφού κραύγασε δυνατά και συντάραξε το παιδί. Εκείνο έμεινε αναίσθητο, έτσι που πολλοί έλεγαν ότι πέθανε. Ο Ιησούς όμως το έπιασε από το χέρι του, το σήκωσε, κι αυτό στάθηκε όρθιο. Όταν μπήκε ο Ιησούς στο σπίτι, τον ρώτησαν οι μαθητές του ιδιαιτέρως: «Γιατί εμείς δεν μπορέσαμε να βγάλουμε αυτό το δαιμονικό πνεύμα;» Κι εκείνος τους απάντησε: «Αυτό το δαιμονικό γένος δεν μπορεί κανείς να το βγάλει με τίποτε άλλο παρά μόνο με προσευχή και νηστεία». Έφυγαν από κει και προχωρούσαν διασχίζοντας τη Γαλιλαία. Δεν ήθελε ο Ιησούς να μάθει κανείς ότι

περνούσε από κει, γιατί δίδασκε τους μαθητές του και τους έλεγε: «Ο Υιός του Ανθρώπου θα παραδοθεί σε χέρια ανθρώπων, που θα τον θανατώσουν· την τρίτη όμως ημέρα μετά το θάνατό του θ’ αναστηθεί».

Σχολιασμός

Η Μεγάλη Τεσσαρακοστή είναι ως γνωστόν περίοδος πνευματικών και ασκητικών αγώνων. Η πίστη και η αλήθεια της Εκκλησίας δεν είναι μια αφηρημένη θεώρηση ή φιλοσοφική ενατένηση της ζωής. Η ζωή του πιστού μέσα στον κόσμο της φθοράς, της αμαρτίας, της ασθένειας, του κακού είναι ένας διαρκής αγώνας. Αυτό μας το υπενθυμίζει η περίοδος αυτή. Ιδιαίτερα αυτή η ευαγγελική περικοπή που αναφέρεται στη θεραπεία ενός δαιμονισμένου παιδιού, εξυπηρετεί ακριβώς αυτόν τον σκοπό. Δηλαδή μας υπενθυμίζει την αγωνιστική και ασκητική φυσιογνωμία της Εκκλησίας, δεδομένου ότι για την Εκκλησία σωτηρία σημαίνει την απελευθέρωση από την επιρροή του ποικίλου κακού που καταδυναστεύει τον άνθρωπο. Η επίτευξη ενός τέτοιου στόχου κατορθώνεται με την ασκητική μαθητεία στον τρόπο ζωής της Εκκλησίας. Πρόκειται για ένα άθλημα που βοηθά στην άρνηση της εγωκεντρικής αυτάρκειας και την επικέντρωση του εαυτού μας στο Θεό, για ν’ αρχίσει συνομιλία και ουσιαστική επικοινωνία με Αυτόν. Ο ασκητικός άνθρωπος επιχειρεί αυτό το αγώνισμα με τα μέσα που παρέχει η Εκκλησία μεταξύ των οποίων είναι η νηστεία και η προσευχή. «Τούτο το γένος εν ουδενί δύναται εξελθείν ει μη εν προσευχή και νηστεία». Μέσα από τον ασκητικό αγώνα ο πιστός μπορεί να βρει τον αληθινό εαυτό του και το νόημα της ζωής που είναι η επίτευξη του «καθ’ ομοίωσιν».

Το επεισόδιο που μας αφηγείται το σχετικό ανάγνωσμα από το Ευαγγέλιο του Μάρκου (9,17-31) τοποθετείται ευθύς μετά την κάθοδο του Ιησού από το όρος, όπου μεταμορφώθηκε μπροστά σε τρεις από τους μαθητές του. Μετά τη δόξα της Μεταμορφώσεως συναντά ο Ιησούς την ανθρώπινη αθλιότητα σ’ όλη της την τραγική εκδήλωση: Ένας πονεμένος πατέρας παρακαλεί τον Ιησού να γιατρέψει το άρρωστο παιδί του, που οι μαθητές του προηγουμένως, οι υπόλοιποι δηλ. εννέα, στάθηκαν ανίσχυροι να το θεραπεύσουν. Βρίσκει λοιπόν ο Ιησούς μπροστά του από την μια μεριά την πονεμένη και πάσχουσα ανθρωπότητα, από την άλλη τους εκπροσώπους του που δεν μπορούν να βοηθήσουν. Και σαν να μη φθάνουν αυτά, βλέπει και τους γραμματείς, τους θεολόγους δηλ. του ιουδαϊσμού, να συζητούν με τους μαθητές και να προσπαθούν ίσως να κλονίσουν την πίστη τους στον Χριστό. Όλα αυτά θα κάνουν σε λίγο τον Ιησού να εκστομίσει την φράση «ω γενεά άπιστος, έως πότε προς υμάς έσομαι;». Ο πατέρας συνεχίζει την ικεσία του: «Κύριε, εάν μπορείς να κάνεις κάτι, λυπήσου μας και βοήθησέ μας». Όμως ο Ιησούς του αποκρίνεται: «Εσύ εάν μπορείς να πιστεύσεις, τότε όλα είναι δυνατά σ’ εκείνον που

πιστεύει.» Κι αμέσως ο πατέρας γεμάτος δάκρυα φωνάζει: «Πιστεύω, Κύριε, βοήθησέ με στην ολιγοπιστία μου». Τότε ο Ιησούς Χριστός με θεϊκή εξουσία λέει: «Πνεύμα άλαλο και κουφό, εγώ σε διατάζω, βγες από αυτόν και μην ξαναμπείς ποτέ μέσα του». Και το πονηρό πνεύμα, αφού έκραξε και συντάραξε τον νέο, έφυγε αφήνοντάς τον κάτω στη γη σαν νεκρό. Τότε ο Κύριος τον έπιασε από το χέρι και τον σήκωσε. Οι μαθητές έκπληκτοι Τον ρωτούν κατόπιν ιδιαιτέρως: «Γιατί, Κύριε, εμείς δεν μπορέσαμε να βγάλουμε το πονηρό πνεύμα;» Και Εκείνος απαντά: «Αυτό το είδος του δαιμονίου δεν φεύγει από τον άνθρωπο παρά μόνο με προσευχή και νηστεία».

Ο Χριστός προσφέρει θεραπεία. Δεν ήλθε για να καταδικάσει τους ανθρώπους που με τα έργα τους έγιναν υπόδουλοι στο κακό, στην φθορά και στον θάνατο, δεν ήλθε για να κατακρίνει, αλλά για να διακονήσει και να σώσει. Τα πρόσωπα της διήγησης υποχωρούν στο τέλος και χάνονται· εκείνο που θέλει να τονίσει ο ευαγγελιστής τελειώνοντας είναι η απάντηση του Ιησού στους μαθητές που ρώτησαν γιατί δεν μπόρεσαν αυτοί να θεραπεύσουν τον ασθενή: γιατί «τούτο το γένος εν ουδενί δύναται εξελθείν ει μη εν προσευχή και νηστεία».

Πολλές είναι οι δαιμονικές εκδηλώσεις του κόσμου σε κάθε εποχή· κι’ αν ακόμη δεχθεί κανείς ότι οι αρρώστιες έχουν άλλη αιτία κι’ όχι την κατοχή των ανθρώπων από τους δαίμονες, μένουν τόσες άλλες πολυάριθμες εκδηλώσεις της ζωής που μαρτυρούν την υποταγή των ανθρώπων στην δύναμη του κακού, ώστε να προβάλλει επιτακτικό το αγωνιώδες ερώτημα: Γιατί η Εκκλησία δεν μπορεί να θεραπεύσει το κακό; Λείπει μήπως η πίστη, η προσευχή, η νηστεία;

Είμαστε πολλές φορές τόσο έτοιμοι να κατακρίνουμε, να επισημάνουμε τους ενόχους, να γενικεύσουμε. Ξεχνούμε ότι αυτό που δεν γίνεται στο σύνολο, γίνεται στις επιμέρους περιπτώσεις, στις οποίες συντρίβεται η δύναμη του κακού και αναδεικνύονται μορφές αγίων αγωνιστών και φωτεινών παραδειγμάτων πίστεως. Το ερώτημα λοιπόν δεν είναι μόνο εάν έχει η Εκκλησία την πίστη που απαιτείται για να ελευθερώσει τους ανθρώπους από τα δαιμονικά δεσμά, αλλ’ εάν αυτοί μπορούν να πιστεύσουν. Ο Ιησούς, στη διήγησή μας, λέγει προς τον πατέρα του άρρωστου νέου: «ει δύνασαι πιστεύσαι, πάντα δυνατά τω πιστεύοντι». Η πίστη κάνει κατορθωτά τα ακατόρθωτα, αυτά δηλ. που η ανθρώπινη λογική θεωρεί σαν τόσο σταθερά καθιερωμένα, ώστε η αλλαγή τους να φαίνεται αδύνατη· «μετακινεί βουνά», κατά την παροιμιακή έκφραση που χρησιμοποιεί ο Ιησούς σε άλλη περίπτωση· μεταμορφώνει την ανθρώπινη αθλιότητα σε δόξα.

Εκτός από την καταπληκτική αυτή δύναμη που εκλύεται από την πίστη, και σ’ ένα άλλο χαρακτηριστικό της μπορεί να μας οδηγήσει το σημερινό ανάγνωσμα: Η πίστη του πονεμένου πατέρα γίνεται αιτία θεραπείας του παιδιού του· κι’ από την

άλλη μεριά η έλλειψη δυνατής πίστεως στους μαθητές έχει σαν αποτέλεσμα να παραμένει το κακό και η ασθένεια στον κόσμο. Η πίστη λοιπόν υπερβαίνει τα όρια του πιστεύοντος ατόμου και αποβαίνει εστία σωτηρίας και για τον διπλανό μας. Τέλος, μπορεί η πίστη να ισχυροποιηθεί με την προσευχή και την νηστεία. Μ' αυτά τα δύο διοχετεύεται η δύναμη του Θεού στον πιστεύοντα άνθρωπο, ώστε η πίστη του να γίνεται ολοένα και πιο ζωντανή και ως εκ τούτου θαυματουργική μέσα στη κοινωνία.

Τα παιδιά μας είναι δεμένα στο άρμα της εποχής που εμείς οι μεγαλύτεροι κινούμε και μορφοποιούμε. Οι δικές μας αστοχίες και παραλείψεις, τα δικά μας πάθη και ελαττώματα έχουν τραγικές προεκτάσεις στις καθαρές και ασυμβίβαστες ψυχές τους. Η Εκκλησία και η Πολιτεία δεν έπραξαν όσο έπρεπε το καθήκον τους απέναντι στη νεολαία. Ή Εκκλησία παράλληλα με τις ικετήριες κραυγές της προς τον Κύριο για τη σωτηρία της νεολαίας, έπρεπε να δραστηριοποιηθεί με σύγχρονες μεθόδους για την πνευματική τροφοδοσία των νέων. Είναι βέβαια τα περισσότερα παιδιά ατίθασα, έχουν περίεργες ιδέες, θέτουν την Εκκλησία υπό κρίση και δοκιμασία. Είναι όμως παιδιά του Θεού κι έχουν ανάγκη από στοργή και καθοδήγηση. Τί πρέπει να γίνει για να σωθούν τα παιδιά μας; Μια μόνο ελπίδα υπάρχει: Το φως τού Χριστού. Ας οδηγήσουμε τα παιδιά μας στο Χριστό, όπως έπραξε ό πατέρας τού Ευαγγελίου. Ας τους μιλήσουμε για το Χριστό κυρίως με το παράδειγμά μας. Ας τα εμπνεύσουμε με το πνεύμα τού Χριστού. Ας προσευχηθούμε γι' αυτά περισσότερο. Παράλληλα ας τούς δείξουμε στοργή και ανοχή. Ας μην είμαστε εγωϊστικοί απέναντί τους, ας γίνουμε ταπεινοί και συζητήσιμοι. Τα λόγια μας και οι προσευχές μας δεν θα πάνε χαμένα. Μπορεί τα παιδιά μας να παραστρατήσουν, κάποτε όμως θα θυμηθούν και θα γυρίσουν όπως ό άσωτος υιός της παραβολής. Γονείς πού αγωνιάτε για την τύχη των παιδιών σας. Πριν θρηνήσετε τον πνευματικό τους θάνατο οδηγείστε τα από την παιδική τους ηλικία στην Εκκλησία χωρίς καταναγκασμό, αλλά με πειθώ και προ παντός με το δικό σας παράδειγμα. Θεμελιώστε στην ψυχή τους το Ναό του Θεού και να είστε βέβαιοι ότι καμιά καταιγίδα δεν θα μπορέσει ποτέ να τα γκρεμίσει.

Φωτογραφία Ραφαήλ Γεωργιάδης